

Взети откъм езиковите им определения и характеристики, някои отседнали цигани заемат особено положение - те не са нито двуезични, нито триезични. Нещо повече, те дори не са и циганоезични.

Отседналите цигани, особено в миналото, се делят още и по различията си в **трудова-професионално отношение**. Тъкмо и поради това между тях дълго време са съществували и функционирали различни лонджии - на кошничарите, на музикантите, на калайджиите, на джамбазите и т. н. Професионалната обособеност на тези групи има и редица религиозни и дори езикови (в сферата на т. нар. професионални говори) специфики, които са се отразили върху техния бит, душевност и култура. Така например, сред тези групи дълго време е имало място брачната едногамност, в системата на която са давали отражение и езиковите, верските и други различия между членовете на съответната група цигани.

Ако трябва да се направи едно по-цялостно обобщение, би трябвало да се каже, че **в наше време българските цигани се характеризират изцяло като такива с уседнал начин на живот**. А това, несъмнено, е **едно голямо завоевание**, с което нашият народ и нашата родина могат да се гордеят пред цял свят. Защото именно у нас се завършва тотално и завинаги един исторически отживял начин на живот за ромите и те масово и трайно се включват в друг - съвременен - начин на живот.

Казаното току-що обаче не бива да се интерпретира прибързано и особено пък в неговия абсолютен смисъл и значение, тоест, като пълно отсъствие на каквито и да са рецидиви на чергарски настроения и единични реализации сред отделни лица и дори групи цигани. Такива рецидиви има, но те се реализират по един особен начин, който напомня много повече това, което казах за междинната група, отколкото за групата на чергаруващите. Като пример в това отношение ще посоча един случай.

Това беше преди 10-15 години, когато в отсечката от Белово до Костенец се извършваше голям и дълготраен железопътен ремонт, в който участваха и немалко цигани - предимно от Пазарджишко. Една част от заетите в ремонта цигани след работа се прибираха по домовете си - в Белово,